ANY LVI.—BATALLADA 2928 BARCELONA 1 D'AGOST DE 1925

LA CAMPANA DE GRACIA

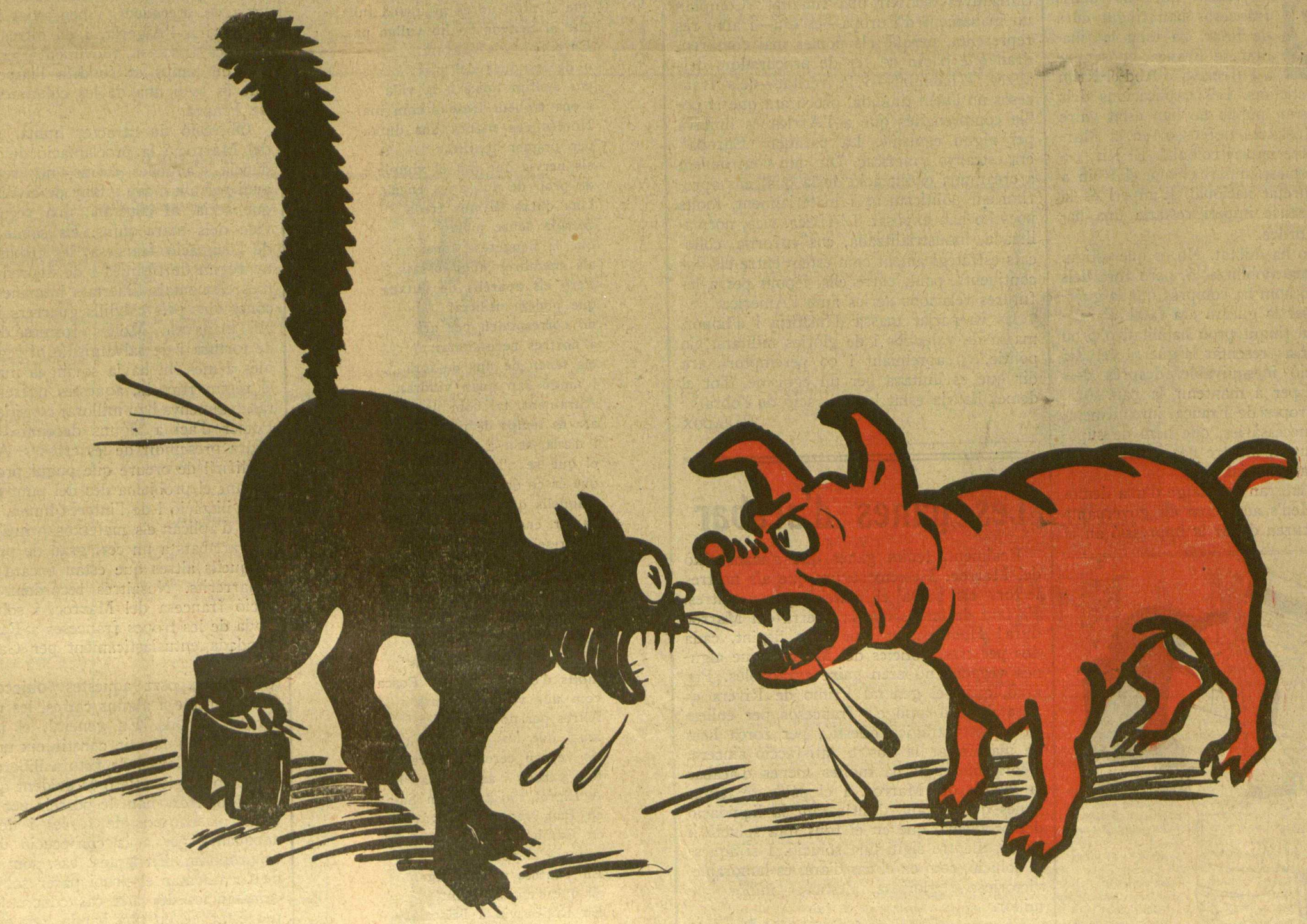
DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

ENTRE GOS I GAT

BOUS I ESQUELLES

El comte de Romanones i en Sànchez Guerra són els dos polítics del vell règim que mostren, de tant en tant, alguna inquietud. Sembla que no s'acabin de conformar a la seva caiguda i, alguna vegada que altra gesticulen, parlen i fins criden. Hem vist, en aquests últims temps, dues o tres explosions oratòries d'en Sànchez Guerra i unes quantes declaracions malintencionades del comte de Romanones. A aquest gènere pertanyen les recents declaracions del comte sobre la qüestió del Marroc. Es veu que aquests homes, ara que han perdut els bous, busquen les esquelles.

Francament, hem de dir que la seva actitud, no solament és poc correcte—perquè és una mica rebel, i la rebellió, per petita que sigui, sempre és una incorrecció censurable—, sinó que constitueix una manera de perdre el temps. Al comte de Romanones i Sànchez Guerra més els valdria no dir res, ni fer res. Quietud i silenci. Això és el que els correspon. Si haguessin de creure el nostre consell, els diríem que es facin frares i que visquin en clausura durant el temps que els queda de vida.

Que prenguin exemple, aquests dos inquiets, dels seus companys de política vella, que no es mouen ni parlen. Fixin-se en l'actitud de Maura, en la del marquès d'Alhucemas, en la de Melquíadez Alvarez i fins direm en la d'en Lerroux. Aquests senyors han comprès la situació. Es veritat que en Lerroux parla alguna vegada; però ho fa amb tanta discreció, que no hi ha més remei que felicitar-lo. En aquestes ocasions és quan els polítics demostren que són homes d'Estat. I ara Lerroux s'ha guanyat aquest títol d'una manera que ni *El Diluvio* ho podrà contradir.

Després de les últimes lliçons que han rebut en Sànchez Guerra i el comte de Romanones, és de creure que imitaran la correcció i la discreció dels seus companys. Ja que ells no van salvar l'Espanya, que es resignin a veure com la salven uns altres. En el fons, els polítics vells no feien ni deixaven fer. Per això, ara que tot va com una seda, el primer deure d'aquestes fantasmes és el silenci i la quietud.

L'anunciació dels fins nacionals

El primer que els diaris francesos han tingut cura de fixar, ha estat la finalitat de França, oposant-se a l'ofensiva d'Abd-el-Krim i les seves peticions. Les explicacions dels periòdics al gran públic no han estat gaire complexes. Nosaltres defensem en el Marroc tot el nostre imperi colonial. El Rif, representa an aquest imperi el que el Rhin a la nostra seguretat nacional. L'imperi és la França, que sense imperi restaria una nació de tercer ordre.

I França no ha dubtat. No és que estigui disposada a una mobilització, però fora dels extremistes, tothom ha comprès que la guerra i l'esforç per la guerra era fatal. Painlevé, ademés, ha tingut prou habilitat, o prou honradesa, per a presentar la guerra del Rif com una acció inesquivable, després dels seus esforços per a mantenir la pau. Ara, poden sortir tropes de França, impunement, si es creuen necessàries, que hem de suposar no es creuran, mentre no sigui al front el darrer soldat colonial.

Heu's aquí la gran avantatge d'una democràcia viva. Heu's aquí com els governants francesos procuren donar la impressió an el seu poble de què la batalla es fa per quelcom que an ell li interessa directament. L'imperi és la força de la França, la força de la França és la seva riquesa i si la força minva, minvarà la riquesa. Tot està lligat. Els soldats sostenen, al Rif, la renda dels francesos. Aquests, naturalment, saben que "la Marroc" ha d'ésser conservat sigui comsigui.

An aquí, qui s'ha cuidat de donar a les campanyes del Rif una finalitat? Complim un manament d'Europa—es diu—i això res representa, perquè els pobles mai comprendran que hagin de fer de procuradors dels altres. L'habilitat—o la veritat—dels francesos no l'hem tinguda, procurant que el poble comprengués que a l'Africa es lluitava per algun egoisme. La paraula "Europa" era estranya i ineficaç. Dir que contribuïem a crear una civilització de la qual ens aprofitaríem políticament i materialment, molts pocs ho han exposat. L'Africa, rica, normalitzada, industrialitzada, ens enfortia, collocats estratègicament com estem entre els dos continents, pont, entre ells, i pont per a les futures relacions aèries amb l'Amèrica.

Es va parlar massa d'història i d'honor, massa de valenties i de glòries militars. Ço polític, ço apremiant i ço peremptori, era dir que es lluitava per un egoisme. Tot el demés hauria estat la decoració de l'obra.

PARADOX

Les ganes d'acabar

Realment, tenim ganes que s'acabi això del Marroc. I estem segurs que als nostres lectors els passa el mateix que nosaltres. Fa tant de temps que la guerra del Marroc dura! Hem passat vint anys llegint, cada dos per tres, notícies del Marroc, que algunes vegades no eren gaire agradables. Per això, quan el general Primo de Rivera es posa d'acord amb els francesos per enllestir aquesta tràgica qüestió, per força hem de manifestar la nostra satisfacció sincera. Teòricament, hi ha moltes menes d'acabar la guerra del Marroc. I el poble té tantes ganes que s'acabi, desitja tant la liquidació del problema, que en el fons tota solució li va bé, mentre sigui una solució. I si aquesta solució, com en el cas d'ara, és honorable, victoriosa i gloriosa, aleshores millor que millor.

El mes que ve quedarà llesta la qüestió del Marroc. Ja era hora! Ens havíem acostumat en certa manera a considerar la lluita en el Nord d'Africa com una lluita crònica, amb aguditzacions perilloses. Per això la gent respira més fort i més llarg i fa un *ah ah* de satisfacció, com qui es treu pes de sobre, quan el diari porta que la qüestió quedarà solucionada abans d'un mes.

I la satisfacció general encara augmenta quan es recorda que el general Primo de Rivera ha declarat repetidament i amb una gran precisió, que de la solució del problema africà depèn la tornada a la normalitat constitucional d'Espanya o almenys la realització d'aquells primers actes que significaran el retorn a la Constitució de l'Estat, suspesa parcialment, però no pas anullada, com el president del Directori mateix ha puntualitzat en algunes ocasions.

Les guerres llargues tenen això: i és que al cap de cert temps la gent desitja que s'acabin. A la Península, i més enllà del Pirineus, el poble comprèn el perquè d'aquesta guerra; però voldria enllestir. S'explica, doncs, que l'anunci de la liquidació ràpida de la qüestió, hagi caigut molt bé tant a Espanya com a França. Els noms de M. Painlevé i el del general Primo de Rivera seran beneïts per les mares, germanes, esposes i promeses dels militars de totes les classes i graduacions.

FULMEN

BANYS

Amb aquesta calorassa
que ens apreta sens parar,
un hom, encar que no vulgui,
té d'anar a prendre banys,
ja sia en un balneari
dels que estan més ben muntats,
o als de la Barceloneta
que no surten gota cars.
Encara que tots tenim
la pell en remull temps ha,
i portem a la consciència
que el dia més impensat
algun bany dels d'impressió
ens pot dur a cà'n Pistraus,
passem tranquilets la vida
sens eixir-nos del **tan-tan,**
pensant que ço que succeeixi
és ço que té de passar,
que al món no es mou una fulla
que el Senyor no ho vulgui pas.
En eixir de la banyera,
o de les ones del mar,
ens sentim tornà a la vida
i ens trobem frescos com mai.
Només ens manca una dutxa
per poguer tonificar
els nervis que fan el ximple
de prop de dos anys encà.
Una dutxa d'aigua freda
donada sense pietat,
que la lleugeresa torni
als membres enquilossats.
Però els aparells de dutxes
que podem utilitzar
no corresponen per ara
a nostres necessitats;
els tenen de dur de fora
i ningú sap quan vindran.
Altrament, tal com us deia,
ara és temps de prendre banys
i d'anar-se'n a la torre
el que se n'hi pugui anar;
que és ço que fan els ricatxos
i aquells que volen per tals
passar, encara que els costi
l'anar-se'n a estiuejar,
si cal, un ull de la cara,
que és una miqueta car.
Pels prohoms de nostra terra
que havien tant figurat,
és aquesta temporada
d'estiu, de les més fatals;
molts d'ells viuen a **la Fosca**
com uns vellets retirats.
Altres per pobles i viles,
igual que uns pollets mullats,
els veureu cercant la fresca
tots pansits i amb el cap baix.
A Lloret s'hi troba en Sala;
en Puig vegeta a Bagà;
en Cambó, sembla mentida!
estiueja al seu terrat.
En Ventosa a Comaruga,
ell que s'estirava tant!
En Rodés viu a l'Escala,
en Salvatella a Malgrat,
en Lerroux a Vilaseca
diu que hi té un xalet llogat;
ell volia a Vilafranca
però no li va trobar.
En canvi el comte de Fígols,
en Marianao, en Marfà,
el baró de Viver, pensen
no fer estiueig enguany,
perquè com el peix a l'aigua
es troben a **la ciutat,**
on asseguren que hi tenen
totes les comoditats:
bona casa i aigua fresca,
un servei molt esmerat,
una cuina ben muntada
i fins un quartet de bany.
Res, **Sic transit gloria mundi,**
que deia mossèn Serà.

FLOK

França i el Marroc

Dia vindrà, sens dubte, que els pobles musulmans avui colonitzats i protegits per diverses potències europees, arribaran a un grau de civilització prou alt per ésser capaços de governar-se ells mateixos. Però com que avui molts d'aquests pobles no han arribat a tal grau, es planteja als francesos, fins als més liberals i als més avançats, el problema de retirar-se del Nord d'Africa o de continuar-hi l'obra empresa anys ha, que ha tingut per resultat la formació d'un gran imperi colonial.

Es possible que molts radicals i socialistes francesos sentin, davant la rebellió d'una gran part de les tribus del Marroc, l'impuls generós de reconèixer la plena llibertat als marroquins. Però aquesta aspiració idealista topa amb dues objeccions, la força de les quals no ha d'ésser negada. La primera objecció és de caràcter nacional; la segona és de caràcter humà. Diguem-ne alguna cosa successivament.

Objecció de caràcter nacional. Si França abandona el Marroc, es trobarà no sols amb la necessitat d'una evacuació militar, sinó també amb la necessitat d'una evacuació civil. Un cop les tropes franceses haguessin sortit d'aquell país, els francesos que avui hi resideixen i potser altres europeus hi estarien en greu perill d'ésser assassinats. D'altra banda, l'evacuació del Marroc serviria de precedent, i ben aviat hi hauria a Tunis i a l'Algèria, i en altres bandes de l'Africa francesa, moviments semblants. En poc de temps es fondria l'imperi colonial, que és avui una de les columnes del poder de França.

Objecció de caràcter humà. L'evacuació del Marroc i la proclamació de la independència d'aquelles tribus no representaria, avui per avui, cap guany de civilització, sinó que seria, al contrari, una reculada en la vida dels marroquins. Es sabut que abans de l'ocupació francesa, les tribus vivien en un règim de tiranies i de depredacions. Les més elementals llibertats humanes eren desconegudes pels cabdills guerrers i civils que allí manaven. Moltes formes d'esclavitud, de tortura i de salvatgisme hi regnaven. I a més a més, hi havia sovint la misèria. Sota el règim francès, aquestes nafres s'han curat, o almenys han millorat considerablement. Potser d'ací a alguns decennis, el Marroc podrà prescindir de les crosses. Actualment, és difícil de creure que pugui prescindir-ne. Mirant el problema des del punt de vista de la civilització i de l'interès humà, no és possible d'aplicar els mateixos principis als pobles arribats a un cert grau de progrés, que a aquells altres que estan encara fortament endarrerits. Nosaltres recordem que l'ocupació francesa del Marroc, i sobretot l'entrada de les tropes franceses a Fez, va ésser saludada entusiàsticament per Gabriel Alomar.

Hem exposat aquestes objeccions, tot fent respecte a alguns caires, les nostres reserves mentals. En general, el protectorat europeu, ben exercit, constitueix un gran element de millora i de futura llibertat per als pobles protegits. Però és evident que els Estats protectors han de posseir per a aquesta obra, un conjunt de forces i de qualitats adequades per a la consecució del fi que es proposen. En aquest cas, som partidaris de fonamentar el propi parer sobre les circumstàncies de cada cas concret. Allò que pot estar bé en una banda, pot estar malament en una altra. I si tot dient això que diem fem algun embut, els nostres lectors ja tindran l'amabilitat d'excusar-nos.

F.

D'AUTOMOBILISME

— Carai, això d'anar amb Studebaker dóna la mar de gust. Mireu com hi quedat!

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA PRÉVIA CENSURA

TEMES SOCIALS

Orientalisme

Aquell famosíssim perill groc de què es parlava tant quan l'Europa no en tenia o semblava no tenir-ne cap d'imminent, torna a reproduir-se, ara, amb intensitat tal, que ens equivocaríem molt si d'aquí a no gaire deixés d'ésser el problema més interessant, més urgent que existeix en cap poble de la terra.

Les races—això que en diuen races—del vell continent s'han entossudit sempre en ajornar tots els problemes, i passa que de quan en quan s'escarbota un gra d'aquests, que duu tota la virulència concentrada d'altres grans i d'altres nafres que no es guariren a temps. No semblen actualíssimes encara les belles frases virils de Zola, aleshores de l'afer Dreyfus i els clams angoixosos de Jaurés quan les aventures colonials i les seves llàgrimes a la vetlla de la gran guerra?

Ve't aquí, ara, la nova guerra que mostra la seva faç sinistra, immunda, en l'horitzó asiàtic. I experimentem la sacsejada de la fe crònica, dels misticisme talmúdic, no com una força cega i bàrbara, com una convulsió sísmica, sinó com un seguit de moviments metòdics i orientadors, com veus articulades de consciències clares i ferides en els amors més arrelats i nobles.

Als vint segles de cristianisme, l'Europa s'adóna de la formidable energia d'altres dogmes, d'altres dolls vives de ciència revelada i de drets celestials. I el problema de la raça, aquest problema absurde i tenebrós, es complica amb aspiracions polítiques i socials i amb un anhel infinit d'igualtat i de justícia fondament sentit per milions i més milions d'homes.

I és trist que l'arbitratge del món modern s'escaigui que el detenta una nació sola, els Estats Units, on impera una democràcia que és maridada amorosament amb el monroïsme i la llei de Lynch, amb la febre d'or i els tribunals d'honor universitaris. Aquest poble que no conté cap raça pura, aixeca, en nom de la democràcia, una barrera als grocs, als vermells i als negres i, per no ésser menys, tots els seus dispesers, que són tots els pobles de la vella Europa, el hereus de Luter, els d'Enric VIII, els fills de Loiola i de Sant Lluís, l'ajuden a ventar el foc del fanatisme oriental que pot encendre una guerra capaç de retornar-nos als temps odiosos de les Sagrades Escriptures.

Això de què els homes blancs es creguin predestinats i ungits per la gràcia divina i pensin que els d'altra color són maleïts de Déu i que no serveixen més que per a formar colònies, arriba un dia que s'acaba. I sembla que ja hi som an aquest dia.

Els polítics de cara blanca, sotjaven inquiets l'avenç que els pigmeus asiàtics fan en l'ordre bèllic i materialista... Però perdien de vista el progrés moral d'aquells pobles que ara han sentit la gran veu reveladora de les Internacionals Obreres.

Us imagineu la força fabulosa que pot tenir una massa de milions d'éssers humans obstinada en què triomfi la Justícia social com una manament de cada divinitat específica?

GLICINI

El problema a resoldre

Es el problema religiós el més important a resoldre. El domini dels esperits per una preocupació divina, la faràndula d'una vida eterna després d'aquesta i que aquesta de la terra no és més que un incident de la nostra existència, que és un càstig per a passar a l'eternitat en bé o en mal, segons els nostres comportaments, o un rite creat per una gent que prou bé saben l'engany de la humanitat; és la farsa, la gran capa negra que ofega la vida resplendent i alegra dels homes.

La religió és sempre la causa dels tirans per dominar la collectivitat ignorant. Baix la capa de la religió poden cometre's tota classe de crims i queden disfressats, no són tals crims, són mides de salut pública.

Totes les classes poderoses s'arrapen a aquest fanatisme per a conjuminar l'estratègia del seu domini de societat. La religió, baix la fórmula de divinitat, vol dir ignorància i pobresa.

Un poble fanàtic, és un poble pobre per conseqüència; el no confiar la felicitat en aquest món, crea un misticisme i una covardia; la societat s'entristeix, perd ànims per rebellar-se i complau com un esclau els manaments de l'esperit del Céssar perquè és del Céssar.

La que ens domina a nosaltres ja sabem que és la catòlica, apostòlica i romana. Ja parlarem un dia de la seva constitució enganyosa i del seu contingut hipòcrita, i no la combatirem per mitjà de filosofies, més o menys sublims, perquè nosaltres creiem que és un problema que no necessita recórrer a la gran saviduria per a combatre'l. Amb les nostres naturals visions clares i contundents n'hi ha prou.

JOAN FARRÉ GASSÓ

ALBINYANA

Per aquí a la vora hi ha un poblet com qualsevol altre. Aquest poblet és Les Pesas.

En aquest poblet de Les Pesas hi ha caigut del cel un senyor rector d'aquells que tiren cap a la canonització per mèrits de campanya.

Es un trumfo. Es com l'Esperit Sant. Es fica per tot, ho enreda tot. Es un d'aquests varons extraordinaris predestinats a la popularitat; és ademés, un sant varó. Fins ha arribat à emprendre una campanya de moralitat contra LA CAMPANA DE GRACIA. LA CAMPANA DE GRACIA és una mena d'infern dantesc amg serps i escorpins i altres bestioles verinoses. La gent de la CAMPANA som uns immorals, uns descamisats. No ho sabien? Doncs, sí. Pregunti-n-li al rector de Les Pesas; veuran...

Entre aquest apòstol del cop de ciri i aquell altre apòstol republicà de La Bisbal del Penadés sembla que hi ha florit l'amistat més estreta. Es veu que és veritat que Déu els cria i ells s'ajunten.

Aquell republicà de per riure i aquest ministre de la pau entre els homes de bona voluntat i bona llana, són dues branques d'un mateix tronc. Tots dos tenen per peu de les seves idees i de la seva actuació, un mateix terreny: l'econòmic. Són dos sants, ve'ls-hi aquí. La gent de LA CAMPANA, en canvi, són uns dolents que aniran a l'infern, vaja si hi aniran!

I aquells dos apòstols ens miraran des d'un cap de núvol tot tocant el violí. Ditxosos d'ells.

Per excés d'original, deixem aquesta setmana de publicar la secció de «Batallades de tot arreu»

REPICS

Fa cosa d'uns tres mesos va desaparèixer de casa seva una xicota molt bufona. On serà? Es clar, tothom malicià.

Ara, encara no havia reaparegut, i hom ja no se'n recordava. Però veu's ací que ahir fou trobada. S'havia perdut a la Plaça de Catalunya. Després de tres mesos de rodar-hi, ahir uns obrers la trobaren.

Segueix lo del Marroc.

Diuen que espanyols i francesos, en la Conferència, ja s'han entès.

Ara sí que se la carregaran de debò els moros.

Ara resulta que el senyor baró de Viver i Alvarez de la Campa són molt amics. Vés qui ho diria!

Així ho declarà dilluns l'alcalde accidental, senyor Ponsà.

Quines coses passen pel món, no és veritat?

Citem les cròniques que des de Rússia l'excellent periodista Josep Pla tramet a **La Publicitat.** Josep Pla és un home comprensiu i lliberal i veu Rússia amb una mirada molt més noble que tots aquells senyors parcials

---

LO NOY DE LA MARE.

Lo barítono del teatro de la Zarzuela, tot representant «En las astas del toro,» ab l' espasa va punxar al pobre qué feya de toro. ¡Això es saberse posar en situació! Ja poden anar alerta 'ls comparsas lo dia en que 's representi alguna *peleya*, si 'l barítono entra en acció.

* * *

Diu *La Corona* que 'l mestre Vilanova, restablert en sa salut, dóna llissons com feya avans. No podem desitjarlhi mes sino que Déu lo conservi tot lo temps necessari per tréurer tants professors com ha tret.

* * *

—¿Ha vist l' obra que he publicat?
—Sí, senyor, sí; per demunt. Es bonica.
—¿Va parar la atenció en aquell episodi de...
—¿No li dich que sols la vaig véurer *per demunt*? ¡Bona enquadernació!

* * *

—¿Qué no ho sab, D. Gregori?
—¿Qué?
—Que fa mólta calor.
—¡Aquesta si que es fresca!
—Donchs jo li dich que es calenta.

* * *

—¿Sab, senyora Quima, que las pussas no 'n deixan viurer?
—¡Ay, filla! ara m' acaban de donar un remey. ¿Si 'l vol probar?
—¿Per esterminarlas? Díguimel' y Déu l' hi pagui.
—Diu qu' es una cosa segura. Crémilshi 'l menjar

EPÍGRAMAS.

—Don Joan diu que sab francés,
Inglés, rus y grech. ¡Quin cap!
—Cert: de cada llengua sab
Dugas paraulas ó tres.

—Vaja, noy, que ets un perdut;
Sempre «¿tens una pesseta?»
Y vius ab l' esquena dreta.
—Es fals: ¡si só jeperut!

EPITAFI.

¡Aquí jau una tossuda
Que l' ánima entregá á Déu!
No sé si Déu li ha volguda.

Un senyor que estava guaytant la tenda de tabacos del passatje de Colon, preguntá á un que tenia al séu costat:
—¿Qué li sembla de tot això?
—¿Qué vol que li digui? contestá l' interpelat. Me sembla que tot se 'n anirá en fum

* * *

Un menestral que entrá en la tenda de tabacos, preguntá 'l práu d' un puro que li va semblar bó.
—Val vuit rals. li digué l' espendedor.
—Ja se 'l pót quedar, contestá 'l menestral. ¡Jo 'm creya que ab lo desestanch s' abaixaria 'l préu dels cigarros, y veig que s' ha pujat notablement!

* * *

Ara per fer dormir á las criaturas, algunas mares, las han donadas en cantar:

¿Qué li darem á *lo noy de la mare*?
¿Qué li darem que li sápiga bó?
Pansas, y figas, y nous, y olivas,
Mel, y mató y *mólts suscriptors*.

CANSONETAS.

Lo sol las flors seca, Rosa;
Jo só una flor, tú 'l sol n'ets.
Per so d' ensá que ab tu parlo
Diuhen que 'm troban tant sech

—

¡La Roseta n' está trista!
¡Tot lo dia está plorosa!
¡Estimava á un gosset blanch
Que avuy li han donat la bola!

—

¡Son tos ulls dos sols y 't pensas
Que vindrán ratas pinyadas!
¿No sabs que ellas del sol fugen?
Vamos: deixa estar la canya.

—

¡Qué te 'n diria de cosas,
Hermosa, salada nena,
Sino que me 'n tinch d'anar
A arreglar la cadarnera!

Lo cusí.

SÍMILS ESTIUENCHS.

¿En qué se semblan los estius á las penas?
—En que fan los dias llarchs.
¿En qué se sembla 'l sol d' estiu á un negoci quant surt mal?
—En que crema.
¿En qué se semblan los senyors richs en estiu al campaner de la Catedral?
—En que van á la torre.
¿En qué se semblan los nadadors als gossos ensenyats?
—En que fan lo mort.
¿En qué se semblan los nadadors dolents als estudiants idem?
—En que se 'n portan carbassas.
¿En qué se sembla un quant surt del mar á un assessino pres?
—En que está ben fresch.

ENDEVINALLA.

En lo próxim número donarem la sol·lució.

Sol·lució á las xaradetas del número anterior
I Mar-ca.—II Pa-gat
Solució al refrá il·lustrat.
Vestiu un bastó y vos semblará un senyor
Sol·lució al geroglifich.
La sanch sense foch bull

XARADETAS.

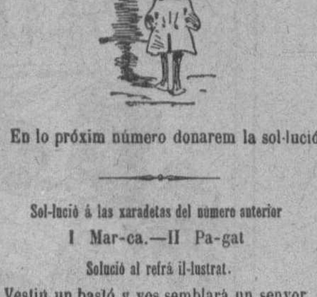
I

Es vocal la *prima*;
Dos, es consonant
Per mes que ella duptia;
Lo *tot* du á caball.

II.

Es un arbre gran la *prima*,
Que dóna un fruit mólt petit.
Pel *dos* se passa neguit.
Ab un *tot* de vi d' estima
Pót posarse un, divertit.

REFRÁ IL·LUSTRAT.

En lo próxim número donarem las sol·lucions.

E. R.—Ignocent Lopez.

Barcelona. 1866.—Imprenta de Narcís Ramírez y Compañía. Pasatje de Escudillers, número 4.

Any I.—Núm. 5. I. LOPEZ, EDITOR. Diumenje 8 Juliol 1866.

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ.

LLIBRERIA ESPANYOLA
DE
I. LOPEZ, EDITOR.
Carrer Ample, 26,
y Rambla del Mitj, 20.
BARCELONA.

Lo Noy de la Mare se deixará véurer cada semmana.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

BARCELONA, PORTAT A CASA.
Trimestre. . . . . 6 ralets.
FORA DE BARCELONA, FRANCH DE PORT.
Trimestre. . . . . 6 ralets.

Un número suelto, 4 cuartos.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ.
Carrer Ample, 26, llibreria.

LO NOY DE LA MARE.

LA BRUIXA.

Apesar de tots los sermons que los filosops predican per convéncer de que lo món segueix dócilment la marxa del progrés, los fets demóstran que la humanitat, en conta de anar endevant, va enderrera com los cranchs, de modo que no es lo de demá millor que lo de avuy, sino que lo de avuy es piljor y més petit que lo de ahí.

Altres sabis, referintse especialment á la rassa humana, han fet notar que los ossos dels megateris y elefants anteriors al diluvi, eran de més grossas proporcions que los dels homens més desarrollats de la nostra época, com també que la estatura de Goliat y Samsó ecsedia en mólt de la dels xicots que van á estudi, y de aquí conclouhen que es un fet fora de dupte el de que degenerem y 'ns empetitim dia per dia.

Tal hi ha que presenta per proba d' aquet fet la disminució de la *talla* de la quinta, tal la observació dels raquítichs *pollos* que 's passeijan per las flors y tal la pérdua constant y no interrompuda de las antigas institucions.

Nosaltres, que per avuy som partidaris del mateix sistema, nos contentarém ab demostrar la decadencia del tipo, carrera, ofici ó professió (diguintlhi com vullgan) coneguda ab lo nom que encabessa aquet article.

No 'ns remontarém per això al bressol oriental y romántich de las bruixas que trasqueregan allá en Persia, rodeijadas de glassas y perfums; ni sisquera portarém á colació los fets remarcables de las Urgandas y Morganas que 's codeijaban y proteigian als més alts reys y cavalers y princeps.

Bastará per lo nostre propósit, establir comparació entre la bruixa de cent anys arrera y la de avuy, que 'ls dich que se semblan menos que un ou á una castanya.

A la velluria, las brúixas eran personas importants, per tothom respectadas ó temudas. No feya gayre que havian perdut lo dó de tornarse jóvens á sa voluntat, y per aquet motiu, sens dupte, eran totas ellas vellas y lleijas hasta causar espant.

Generalment no 's ficavan ab ningú y cuidavan mes dels propis gustos que dels del próxim. Alguna que altra vegada proporcionavan filtres á las damas pera cautivar los cavallers, ó á aquets pera ferse voler de las damas; altras llegian en lo llibre del destino y pronosticavan lo futur; pero poch.

Lo mes freqüent era que en forsa del pacte que tenian fet ab lo dimoni (Déu nos en guart) donavan balls totas las nits dels disaptes, ab millor música que Euterpe y més brometa que 'l *Prado catalan*. No se estilavan llavors encara los rigodons y llanseros; pero en cambi se hi feya petar cada minuet y cada vals que daba goig mirarho

Lo tracte ab los senyors del infern las feya tenir mal geni, de modo que, privadas de fer lo bè, sols trobavan gust ab danyar tant quant podian.

Ullprenian las criaturas, fentlas morir de barretas ó verola; las enmatsinavan traidorament entrant de nit á la casa per la ximeneya y picántloshi lo llombrigo ab una agulla endemoniada, que 'ls hi dava febres, ó enfits, ó sarampió; y fins á los grans y forts feyan tremolar, perque no eran pocas las vegadas que per mala voluntat de la bruixa no havia tornat en Pau de la guerra, ó en Pere havia mort de una ensulsiada en la pedrera.

Malehian los térmes, fent que sobre ells caigués pedregada seca, ó hi passés un mal vent, ó s' omplissen de orugas y llagosta. Los rectors, pera destruir lo malefici, llansavan a cargas l' aygua benehita y gastavan á dotzenas los salpessers; pero res logravan. Las cullitas se perdian, los árbres se assecavan, y tots los remats se veyan atacats del brom.

En aquell temps felis, la bruixa no vivia en poblat. Sa habitació era, ó bè una torra arruinada de antigas fortificacions, ó bè (y això encara infundia mes respecte) una cova perduda en la montanya vehina. Allí passava la vida, sense menjar, segons uns, ó alimentantse de herbas, segons altres; y no podia ser de altre manera, per mes que alguns descreguts fessen reparar que la viram ab mes freqeüncia embruixada eran las gallinas y pollastres que desapareixian dels galliners

Allí vivia, com dihem, fins que la 'n trevan los arqueps del Prebost ó los agutsils de la Inquisició, ab la santa intenció de darlhi més ferma y segura morada.

Llavors era quant comensava la part més poetica é interesant de la bruixa, bastant per sí sola no ferlhi desitjar los triunfos de las edats passadas

que hi han hagut d'anar per fer veure que de lluny els agrada i en tornar-ne han tingut un desengany perquè han vist, diuen, que és una cosa bàrbara.

El senyor Nebot s'engreixa. Està tan satisfet de l'èxit que obté la Plaça de Catalunya que aviat no cabrà a la pell. Ens en alegrem, vés, perquè pobre xicot estava molt prim. Es clar, treballa tant i ha de pensar tant per a fer les seves obres més que genials!

Sí, sí, cada dia es parla més de les rambles "boulevard".

Aviat ho veurem. I que ens agradarà, redéu! Ens agradarà tant, que, de fàstic, mai no hi passarem.

Tornem a tenir la "Chelito" a Barcelona. Carai, aquesta senyora deu tenir més anys que un elefant. Però no hi fa res. La gent encara l'admira. Llàstima que ara no deixin ensenyar els pits! La "Chelito" sense ensenyar els pits no és res, car la seva habilitat, precisament, és aquesta, l'agilitat en treure i amagar els pits.

Hem vist la polèmica entre "Gaziel" i **La Publicitat.** Si bé "Gaziel té un xic de raó, nosaltres ens posem al costat de **La Publicitat. La Publicitat** té el restant de la raó i és noble en els seus atacs. Contràriament, "Gaziel" ha estat més baix i rastrer que un llimac i, com un nou "Carretero Audaz", ha seguit l'escola de les cupletistes, d'elevar-se a ell mateix.

A París durant l'hivern hi ha persistentment una boira densa que desprenent-se de la ratlla del Sena embolcalla tota la gran ciutat.

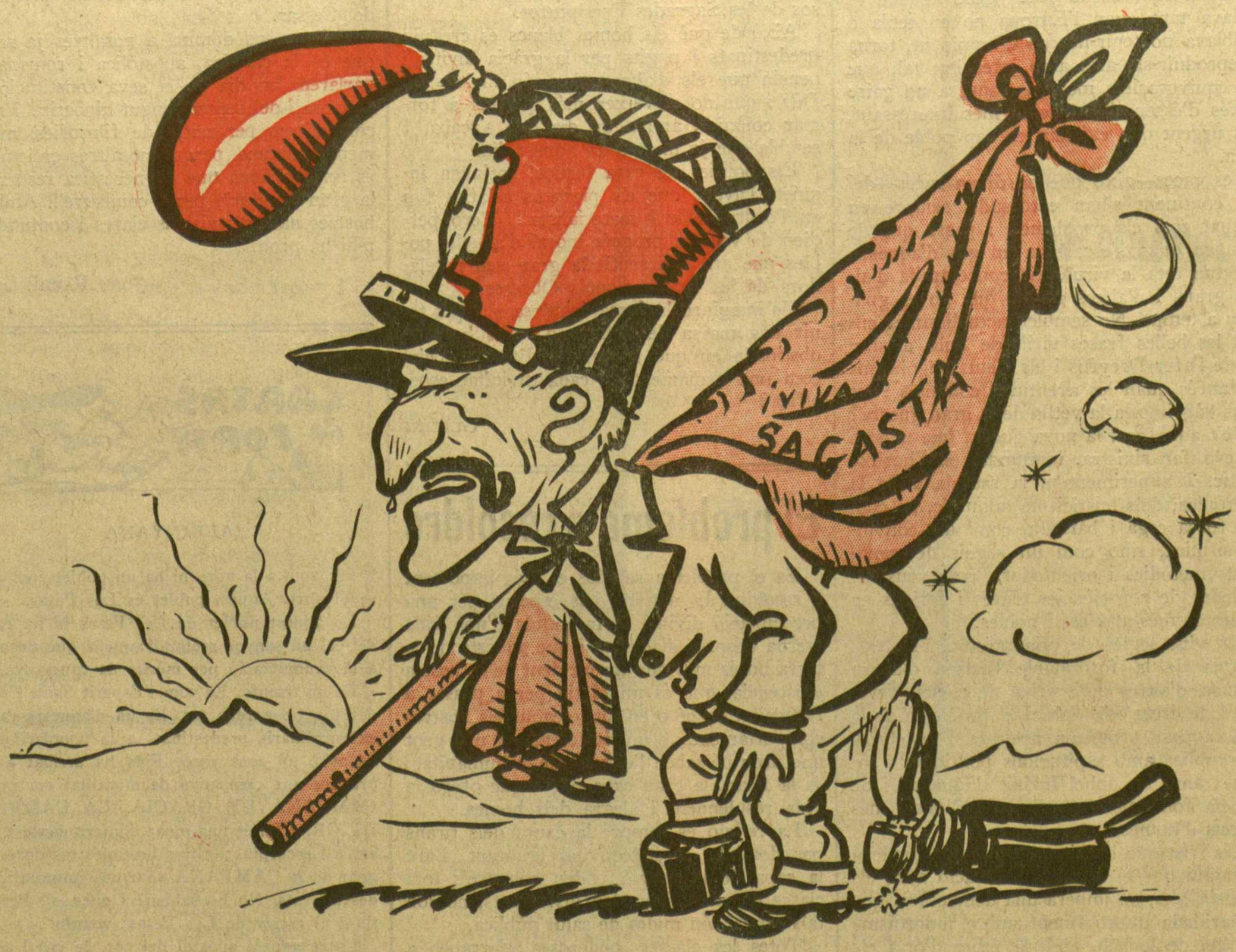
Un matí d'hivern—cosa estranya i celebrada—no es veia ni un pellingall de boira enlloc i feia un sol esplèndid. Dos francesos comentaven el bon temps passejant per la plaça de l'Opera.

De sobte passaren dos homes nòrdics, d'ulls grisos. Un dels dos parisencs digué:

Ah! ve't aquí perquè avui no hi ha boira, si aquests alemanys se l'han empassat tota amb els ulls somniant gasos asfixiants.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

El centenari de Sagasta

—No hi ha més, haurem d'esperar a celebrar el segon centenari.

LO NOY DE LA MARE.

Posada sota las grapas del tribunal civil ó eclesiástich, ja era victoriosament portada per los carrers á cavall, vestida de plomas sobre la nua carn y coronada ab una mitra de paper pintat, ja se l' hi cubrian las espátllas ab un manto de púrpura, que aumentava de color en lo trànsit, ja l' hi aixecavan un pedestal de llenya seca, de ahont se desprenia lo viu resplandor de sas hassanyas, entre lo espés fum de son renom.

¡ Alló era un gust! Lo acabament de la bruixa era un dia de festa per lo vehinat, y sa memoria durava tres dias, com la del porch.

Ara no. Res de aixó; res de poesia.

La bruixa es una dona vulgar que os passará pél costat sense que la conegueu. Ha deixat las llargas tocas y vesteix jipó y faldilla com qualsevol dona honrada.

Son parlar en públich no tè res de particular. Fins se baralla ab las vehinas per si ha de pagar la corda ó posar llantia á la escala.

Viu á la primera casa que trova, sent barata y de pis baix (per atenció als que la visitan) y de aquí que no estigui en barris céntrichs, sino en los del arrabal, y per lo comú en un carreró que no 's passa.

Aixó no vol dir que dintre de casa no pretengui conservar lo misteriós aparato y gloriosos recorts de sos passats. Tè gat negre, ciris verts y cap de mort. Conserva com á número mágich lo set, y dóna importancia als cabells pera sas traficas; pero may está á la altura que avans.

La bruixa se ha ferit de mort desde que ha dat entrada en la cábala al art de *fer las cartas.*

Tota la seva ciencia se redueix á dir la bona ventura, resar los responsos, proporcionar mitjas llimonas ab set agullas de cap y véndrer polvos de segueix.

Tè bastant nom, y no l' hi falta qui la escolta y qui la paga.

Alguns tontos sostenen que encara vola á cavall de una escombra, que roba noys per ferne greix per los carrils, y que arrenca las dents als morts del cementiri; pero, créguintme, res de aixó es veritat.

Son verdader ofici, apart del de embaucar als ximples, es fer de segona y de tercera, de estafar y robar tot lo que pót, y de encubrir totas las malesas de sos parents y coneguts.

Per aquet motiu es que son fi es de lo més desastrós y ordinari. Un municipal la agafa, la porta á Casa de la Ciutat, de aquí á la presó y al cap de un any la trasladan á la Galera, ahont la fan teixir ó fer milja.

¡Quina diferencia entre véurers allí menjada per lo fástich, y la noble foguera que consumia las arrugadas carns de las de antany!

Los hi dich que fa fástich contemplar com tot dejenera y se 'n va á la pifia. Avuy encara existeix un rebrech de bruixa; demá ja ni de ella 's conservará memoria, perque cuidarán de ofegarla sos legítims successors, los esperitistas

L' AVI

A LA MAR.

¡Tanta calor, acalora!
L' anar á mar ja s' atansa,
Pero avans, estensa mar,
Escóltam quatre paraulas.
Mira mar: jo no 't maltracto,
Ab aixó tu no 'm maltractias,
Que ja deus saber alló
De amor ab amor se paga.
Jo 't poso entre 'l secso bell,
Que no tothom t' hi don' plassa,
Pero jo crech que ets famella
Perqué 't trobo mólt *salada,*
Y dich sempre que per sal,
La mar y noyas ab gracia.
Per só que crech que ets famella,
May en tu ving ab *carbassas,*
Que com no vull que me 'n donguian
Donarlas tampoch m' agrada.
Jo no soch com mólts que diuhen
Que *bramas;* no 't faig tant asa,
Avans bé crech que rugeixes
Puig com la lleona ets *brava.*
Ja que tanta atenció 't guarde
Guardan tu per mí, salada.
Jo may me fico en ningú;
Si en tu 'm fico, no t' exaltias,
Que no es per batxillejar,
Es per donarte *abrassadas.*
Ab aixó, ¡vés si t' aprecio,
Humida y movible patria
Dels bacallans y dels congres
Peixopalos y arengadas!
¿Cóm no estimarte, si 'ns dónas
Adornos per las albajas;
Corals per los collarets,
Perlas per las arrecadas?
¿Si en tu son vius fins los *llussos,*
Y 's bellugan las castanyas,
Y lo bacallá está gras,
Y 'ls *cranchs* progressan, avansan?
¿Si en tu 's trovan *banchs de terra,*
Quan en la terra son *d' aigua?*
¿Si quan tu *rissarte* vols,
Cap perruquer te fa falta?
¿Si Vénus, de ta brumera
Nasqué mare de las macas?
¿Qué vols mes, mirall del cel,
Que 't diguia que mes t' agradia"
¿Si pòts conéixer que 't vull,
Perque te 'm portas ingrata
Mostrantem sempre tant *freda*
Com si no tinguessias ánima?
¿Per qué deixas que tas onas
Me cargolian devegadas,
Fentme passar *amarguras*
Per las arenas amargas?
¿Per qué quan fa vent t' irritas
Y deixas la teva *calma,*
Y t' enfilas, y t' enfilas,
Y no deixas que jo 'm banyia?
¿Perqué permets que 'ls taurons
Se 'ns acostian á las platxas,
Ab sos set renglas de dents,
Y per cert cap de corcada,
Y 'ns fassian servir á naltres
De platillo del seu ápat"
Ja que tant t' estimo, mar,
Bressolam demunt tas aiguas,
No m' ensenyias los misteris
Que passan en tas entranyas,
Deixam péndrer banys ab pau
En ta banyera tan vasta,
No 'm fassias lo paper *fret*
Quan vinga á darte *abrassadas,*
Y fes tu que los taurons
Toquian, no *'l dos,* lo *seixanta.*

L' ONCLE.

Hem rebut en la redacció un tomo d' articles que ab lo títol de «Cualquier cosa» ha publicat Tinillo, redactor de «La Gaceta universal.» Lo títol de l' obra no es del tot propi, donchs que no hi ha un sol d' aquells articles que mereixia 'l nom de *qualsevol cosa.* Jo ja ho veig: l' autor que escriu en pseudónim sols per modestia, ha volgut ser modest també en lo nom de la col·lecció que recomaném á nostres lectors.

* * *

No hi ha pas necessitat d' anar al Pacífich per contemplar nostra esquadra devant del Callao, pues que en la tenda del carrer de Escudellers «A las bellas artes» está esposat un quadro al oli del Sr. Casals, que es lo que hi ha que véurer.

* * *

Veyent la calma ab que s' empedran los carrers de la Ciutat y del Bisbe y la plassa de Sant Jaume, molta gent que 's veu obligada á passarhi pregunta si hi ha alguna *rifa dels desempedrats.* Nosaltres podem contestar sols, que si d' acàs hi es, no dèu estar autorisada y 'ls billets se venen per sota má.

* * *

Un advocat va defensar á un acusat d' estafa, y treyent lliure al seu client, li digué:

—Ja 'n pot fer d' estafas, que de totas lo treuré de la mateixa manera.

—¿M' ho assegura?

—Si, senyor, contestá l' advocat sens dupte, perque l' altre li pagués lo compte que li presentaba.

—¡Ca, ca! va dir lo client, no volguent admétrer lo compte; no li pago res, y vosté 's cuidará de tréurem lliure d' aquesta altra estafa.

FÁBULA DEL NOY

A en Pep varen ficar á la presó
Perque 's diu si va fé una mala acció
Y per sortir lliurat
Va gastar tant, que fins quedá endeutat
En est temps, LAS ACCIONS,
¡Mare de Deu si 'n costan de pinyons!

LO MESTRE

¡PLAGAS DE BARCELONA!

A LAS ITALIANAS Y ALS ITALIANS.

Fillas d' Italia l' hermosa,
Que oferiu las mans y cors
A tot jove que 's proposa
Per la llibertat preciosa
De la patria guanyar llors,

—

L' enhorabona, italianas,
Rebeu, que m' heu engrescat
Ab las ofertas galanas,
Pus conech que teniu ganas
D' adquirir la llibertat.

—

¡No vos dormiu á la palla,
Italians, de cap manera!
¡Correu tots á la batalla,
Que no espanta la metralla
Quan premi tant gran se espera!

—

¡Venceu, venceu, italians!
¡Porteuvos com á valents!
Després tindreu cors y mans.
¡No hi haurán prous capellans
Pera fer tants casaments!

—

¡Aneu tots á adquirir gloria!
¡Arméune gran rebombori!
¡Ompliune de fets l' historia!
¡Doneu lo crit de ¡victoria!!
De ¡victoria! y de ¡¡casori!!

—

¡Las ensenyas italianas,
Desplegueu y ompliu de llors,
Perque las vostras germanas
Se desesperan de ganas
De que sortiu vencedors!

Lo cusi.